14/01/2019

Η Παλαμική Ανθολογία του Οικουμενικού Πατριάρχου

/ Επικαιρότητα

Την Κυριακή 13 Ιανουαρίου 2019 συμπληρώθηκαν ακριβώς 160 έτη από την γέννηση του μεγάλου Έλληνα ποιητή Κωστή Παλαμά.
Στην γενέτειρα του ποιητή, στην πόλη της Πάτρας, διοργανώθηκε ένα ξεχωριστό διήμερο εκδηλώσεων, από τη "Στέγη Γραμμάτων Κωστής Παλαμάς", σε συνεργασία με τον Δήμο Πατρέων και το ΔΗΠΕΘΕ. Το Σάββατο 12/1 το βράδυ στο Δημοτικό Θέατρο Απόλλων δόθηκε η παράσταση της «Τρισεύγενης» του Παλαμά, σε σκηνοθεσία Κώστα Τσιάνου. Πριν από την παράσταση μίλησαν για τον Κωστή Παλαμά, ο ποιητής Γιώργος Κοζίας αναφερόμενος στην επιρροή του Παλαμά στην Πάτρα των ποιητών, καθώς και ο καλλιτεχνικός διευθυντής του ΔΗΠΕΘΕ Πάτρας Σταύρος Τσακίρης που αναφέρθηκε στον «θεατρικό Παλαμά».

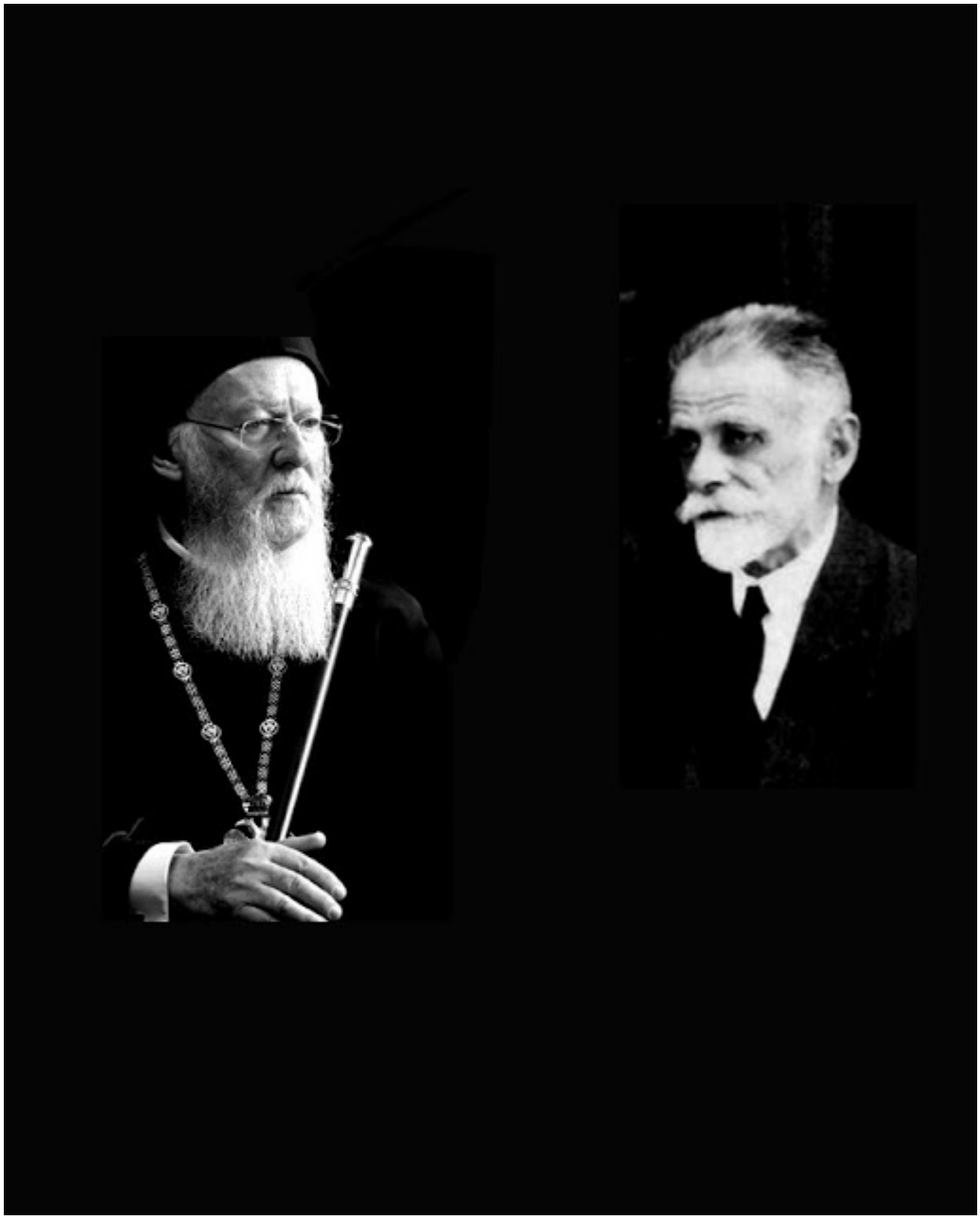

Η επόμενη εκδήλωση φιλοξενήθηκε την Κυριακή 13/1/2019 το πρωί στη “Στέγη Γραμμάτων Κωστής Παλαμάς” στην οδό Κορίνθου, στην οικία όπου είχε γεννηθεί ο ποιητής και που πλέον έχει ανακαινιστεί με υψηλή αισθητική χάρη στη δωρεά του Ελληνοαμερικανού ομογενή, κατοίκου της Καλιφόρνιας, Αθανασίου Στεφανόπουλου, ο οποίος ήταν παρών. Στο χώρο εγκαινιάστηκε η έκθεση «Ο ποιητής γράφει στις εφημερίδες και τα έντυπα της εποχής του» με αρχειακό υλικό από εφημερίδες και περιοδικά όπου αρθρογραφούσε ο Κωστής Παλαμάς. Την έκθεση προλόγισε ο πρόεδρος του Μουσείου Τύπου της ΕΣΗΕΠΗΝ Μιχάλης Βασιλάκης.

Ακολούθησε η παρουσίαση της Παλαμικής ανθολογίας του Οικουμενικού Πατριάρχου Βαρθολομαίου, από τον θεολόγο και μουσικό Παναγιώτη Ανδριόπουλο. Πριν την διάλεξη διαβάστηκε Πατριαρχικό Γράμμα, που απέστειλε ο Πατριάρχης

προς τον πρόεδρο της Στέγης κ. Αθανάσιο Στεφανόπουλο.

Μεταξύ άλλων ο Οικουμενικός Πατριάρχης αναφέρει ότι «η ποίηση αποτελεί πολυτιμότατον και ευεργετικό δώρημα του Θεού προς την ανθρωπότητα. Ο τεχνοκρατούμενος σύγχρονος κόσμος, η εποχή της μηχανιστικής νοοτροπίας και της κυριαρχίας των οικονομικών και ποσοτικών κριτηρίων, έχουν ανάγκη ποιητών όπως ο Κωστής Παλαμάς, οι οποίοι “γυρεύουν με την καρδιά τους”, εμπνέονται από το κάλλος και εξυμνούν, έχουν ανεπτυγμένο αισθητήριο δια το βάθος των πραγμάτων και δια το μυστήριον που βρίσκεται “εν βυθώ”, θαυμάζουν όπως οι φιλόσοφοι και “εκθαμβούνται” όπως οι θεομέθυστοι μύσται απέναντι εις την θείαν μεγαλοσύνη. Ο ποιητής είναι το αντίθετον του κυνικού, εις τον οποίον τίποτε αληθινό δεν αποκαλύπτεται».

Ο Πατριάρχης Βαρθολομαίος στο τέλος της επιστολής του συνεχάρη τη “Στέγη Γραμμάτων Κωστής Παλαμάς” για την πρωτοβουλία οργανώσεως της επετειακής

αυτής εκδήλωσης. Επίσης, επευλογεί «το γενικώτερον έργον που επιτελεί η Στέγη Γραμμάτων Κωστής Παλαμάς εν τη γενετείρα αυτού και ευρύτερον, ευχόμενοι δε ευλογημένον και σωτήριον τον νέον ενιαυτόν της χρηστότητος του Κυρίου και καταστέφοντες πάντας τους συμμετέχοντες εις τα εορτίους εκδηλώσεις δια της Πατριαρχικής ημών ευλογίας, επικαλούμεθα εφ’ υμάς την ζείδωρον χάριν και τον φωτισμόν του Παναγίου πνεύματος της σοφίας και της συνέσεως».

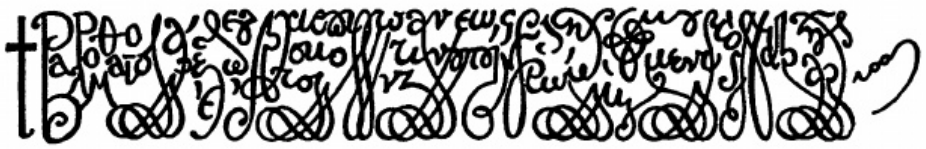

Τῷ Ἐλλογιμωτάτῳ κυρίῳ Ἀθανασίῳ Στεφανοπούλῳ, Προέδρῳ τῆς ἐν Πάτραις «Στέγης Γραμμάτων Κωστῆς Παλαμᾶς», τέκνῳ τῆς ἡμῶν Μετριότητος ἐν Κυρίῳ ἀγαπητῷ, χάριν καί εἰρήνην παρά Θεοῦ.

Πληροφορηθέντες μετά χαρᾶς περί τῶν ὀργανουμένων ὑπό τῆς «Στέγης Γραμμάτων Κωστῆς Παλαμᾶς» ἐπετειακῶν ἑορταστικῶν ἐκδηλώσεων ἐπί τῇ συμπληρώσει 160 ἐτῶν ἀπό τῆς γεννήσεως τοῦ μεγάλου ποιητοῦ Κωστῆ Παλαμᾶ ἐν Πάτραις, τῇ πόλει τοῦ μαρτυρίου τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Ἀνδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου, ἐν τῇ γενετείρᾳ τοῦ ποιητοῦ καί δή ἐν τῇ οἰκίᾳ ὅπου οὗτος ἐγεννήθη, εὐχαρίστως ἀπευθύνομεν τόν παρόντα Πατριαρχικόν Χαιρετισμόν, διά νά ἀναγνωσθῇ κατά τήν ἑόρτιον σύναξιν τῆς 13ης Ἰανουαρίου, γενεθλίου ἡμέρας τοῦ Κωστῆ Παλαμᾶ.

Ἡ ποίησις ἀποτελεῖ πολυτιμότατον καί εὐεργετικόν δώρημα τοῦ Θεοῦ πρός τήν ἀνθρωπότητα. Εἶναι ὁ μόνος χῶρος, «ὅπου ἡ δύναμη τοῦ ἀριθμοῦ δέν ἔχει πέραση». Οἱ ποιηταί ὑπενθυμίζουν ὅτι εἶναι ἀδιανόητον «νά βλέπουμε τήν ἀνθισμένη ὁλόλευκη ἀμυγδαλιά τοῦ Γενάρη μέ τά μάτια τοῦ ξυλοκόπου», ὅτι ὑπάρχουν διαστάσεις τῆς ζωῆς, ἀπροσπέλαστοι εἰς ἐπιστημονικήν προσέγγισιν, ἀλήθειαι, αἱ ὁποῖαι εἶναι ἀδύνατον νά μετατραποῦν εἰς μετρήσιμον μέγεθος, ὅτι ἡ Ἀλήθεια δέν εἶναι κτῆσις ἀλλά σχέσις.

Ὁ τεχνοκρατούμενος σύγχρονος κόσμος, ἡ ἐποχή τῶν μηχανῶν καί τῆς μηχανιστικῆς νοοτροπίας, τῆς κυριαρχίας τῶν οἰκονομικῶν καί ποσοτικῶν κριτηρίων καί τῆς προτεραιότητος τῆς λογικῆς τῆς ἀποτελεσματικότητος καί τῆς χρηστικῆς γνώσεως, τοῦ ἔχειν καί τῆς κτητικῆς στάσεως, ἔχουν ἀνάγκην ποιητῶν ὅπως ὁ Κωστῆς Παλαμᾶς, οἱ ὁποῖοι «γυρεύουν μέ τήν καρδιά τους», ἐμπνέονται ἀπό τό κάλλος καί τό ἐξυμνοῦν, ἔχουν ἀνεπτυγμένον αἰσθητήριον διά τό βάθος τῶν πραγμάτων καί διά τό μυστήριον, τό ὁποῖον εὑρίσκεται «ἐν βυθῷ», «θαυμάζουν», ὅπως οἱ φιλόσοφοι, καί «ἐκθαμβοῦνται», ὅπως οἱ θεομέθυστοι μύσται ἀπέναντι εἰς τήν θείαν μεγαλωσύνην. Ὁ ποιητής εἶναι τό ἀντίθετον τοῦ κυνικοῦ, εἰς τόν ὁποῖον τίποτε ἀληθινόν δέν ἀποκαλύπτεται.

Ἐν τῇ ἐννοίᾳ ταύτῃ, ποιητής εἶναι κάθε γνήσιος χριστιανός πιστός, ὁ ὁποῖος εἶναι φλεγόμενος ἄνθρωπος, μέ νεανικήν πνοήν, «ἐνωδύνως ἀγαπητικός», εὐαίσθητος καί φιλοκαλικός, μέ «μέθην ψυχῆς» καί ἄσβεστον τόν πόθον τῆς αἰωνιότητος. Ἡ πεζότης δέν εἶναι χριστιανική. Εἶναι ἀδύνατον νά ὁμιλῶμεν περί τοῦ Χριστοῦ, τοῦ «συγκαταβάντος Λόγου», τοῦ «πραέος καί ταπεινοῦ τῇ καρδίᾳ», τοῦ «ὡραίου κάλλει παρά πάντας βροτούς», χωρίς ὁ λόγος νά γίνῃ ποίημα, δοξολογία καί ὕμνος. Ἡ αὐθεντική θεολογία, ἡ ὁποία πάντοτε ἀναδεικνύει «τό χριστολογικόν κέντρον καί τό τέλος ὅλων τῶν προσώπων καί τῶν πραγμάτων», εἶναι ποίησις, ὄχι πεζός λόγος, ἔκφρασις ὑπαρξιακοῦ συγκλονισμοῦ ἐνώπιον τοῦ μυστηρίου καί ὄχι ἄμέτοχος πληροφόρησις «περί τοῦ Θεοῦ».

Μέ αὐτάς τάς σκέψεις, συγχαίρομεν ὑμῖν διά τήν πρωτοβουλίαν ὀργανώσεως τῆς ἐπετειακῆς ταύτης ἐκδηλώσεως, καί ἐπευλογοῦμεν τό γενικώτερον ἔργον, τό ὁποῖον ἐπιτελεῖ ἡ «Στέγη Γραμμάτων Κωστῆς Παλαμᾶς» ἐν τῇ γενετείρᾳ αὐτοῦ καί εὐρύτερον, εὐχόμενοι δέ εὐλογημένον καί σωτήριον τόν νέον ἐνιαυτόν τῆς χρηστότητος τοῦ Κυρίου καί καταστέφοντες πάντας τούς συμμετέχοντας εἰς τάς ἑορτίους ἐκδηλώσεις διά τῆς Πατριαρχικῆς ἡμῶν εὐλογίας, ἐπικαλούμεθα ἐφ' ὑμᾶς τήν ζείδωρον χάριν καί τόν φωτισμόν τοῦ Παναγίου Πνεύματος τῆς σοφίας καί τῆς συνέσεως.

,βιθ' Ἰανουαρίου ια'

Ο θεολόγος και μουσικός Παναγιώτης Αντ. Ανδριόπουλος, αναφέρθηκε στην νεανική ποιητική ανθολογία του Οικουμενικού Πατριάρχη, ο οποίος ως μαθητής στην Θεολογική Σχολή της Χάλκης αντέγραφε σε ένα τετράδιο τα ποιήματα που του άρεσαν, μεταξύ των οποίων και οκτώ ποιήματα του Κωστή Παλαμά, καθώς και το ποίημα του Γεωργίου Δροσίνη «Απόκριση στον Παλαμά». Ο ομιλητής αναφέρθηκε και στην μαθητική έκθεση του Πατριάρχη με θέμα: «Το πατρικό σπίτι», την οποία έγραψε όταν φοιτούσε στην Ε΄ Γυμνασίου, και η οποία αρχίζει με ένα δίστιχο από το γνωστό ποίημα του Παλαμά «Το σπίτι που γεννήθηκα».
Ο Π. Ανδριόπουλος επισήμανε ότι την ίδια εποχή (δεκαετία του 1960) που ο Πατριάρχης Βαρθολομαίος κατάρτιζε την ποιητική ανθολογία του, ένας άλλος ορθόδοξος κληρικός, ο μετέπειτα Πατριάρχης Αντιοχείας Ηλίας, απόφοιτος της Χάλκης κι αυτός, ανθολογούσε και μετέφραζε έλληνες ποιητές στα αραβικά. Ο συνεργάτης του Π. Ανδριόπουλου, νεοελληνιστής και μεταφραστής Roni Bou Saba από το Λίβανο, διάβασε ενδεικτικά ένα απόσπασμα από το «Τραγούδι του τρελού» στα αραβικά. Η όλη παρουσίαση έγινε και με παράλληλη προβολή οπτικοακουστικού υλικού.
Την εκδήλωση παρακολούθησαν: ο Δήμαρχος Πατρέων Κώστας Πελετίδης, μέλη της Εταιρείας Κ. Παλαμά από την Αθήνα, ο Άρχων Οστιάριος της Μ.τ.Χ.Ε., θεολόγος Χρήστος Τσούβαλης, η ηθοποιός Αντιγόνη Κουλουκάκου, που πρωταγωνιστεί στην παράσταση «Τρισεύγενη» και άλλοι ηθοποιοί της παράστασης, ποιητές και λογοτέχνες της Πάτρας, δημοσιογράφοι και πολλοί φιλόμουσοι πατρινοί.

Πηγή: Φως Φαναρίου